

اندازه‌گیری بهره‌وری دامداری‌های صنعتی پرورش گاو پرواری و شیری با استفاده از شاخص ترنکوئیست - تیل (مطالعه موردی شهرستان نورآباد ممسنی)

شهاب گودرزی، حمیدرضا بهاری^۱

bahari.hr@gmail.com

چکیده

در اقتصاد تمامی کشورها، ارتقای بهره‌وری به اولویت ملی تبدیل شده است. با توجه نقش تولید شیر و گوشت در امنیت غذایی کشور، همچنین نیاز به تولید فراوان محصولات لبنی و به‌ویژه شیر و گوشت و محدود بودن عوامل تولید، ضرورت استفاده بهینه از منابع و افزایش بهره‌وری را آشکار می‌سازد. برای این منظور بهره‌وری گاو‌داری‌های شیری و پرواری صنعتی شهرستان نورآباد ممسنی با استفاده از شاخص ترنکوئیست - تیل در سال ۱۳۸۹ مورد ارزیابی قرار گرفته است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق تحقیق پیمایشی با تکنیک پرسشنامه و مصاحبه حضوری با افراد و استفاده از اسناد و مدارک کتابخانه‌ای و سازمان‌های مرتبط با پژوهش صورت گرفته است. نتایج مطالعه نشان داد که ۷۵ درصد از گاو‌داری‌های شیری صنعتی، ۶۰ درصد از گاو‌داری‌های پروار صنعتی، از بهره‌وری مناسبی در استفاده از عوامل تولید برخوردار بوده‌اند. میانگین بهره‌وری همه واحدهای تولیدی شیر ۱/۱۱۴ و ضریب پراکنش ۰/۲۹۵ است که بیانگر میزان نوسانات بهره‌وری در گاو‌داری‌های شیری شهرستان است. همچنین میانگین بهره‌وری همه واحدهای تولیدی ۱/۱۱۸ است و رقم ضریب پراکنش ۰/۳۲۸ می‌باشد که میزان نوسان بهره‌وری در دامپروری‌های پرواری را نشان می‌دهد. با بهبود بهره‌وری، پتانسیل تولید در واحدهای شیری صنعتی و گوشتی صنعتی به ترتیب ۸۸۵/۴۴۳ و ۳۱۶/۳۶۶ تن در سال است. نتایج مربوط به عوامل موثر بر بهره‌وری کل عوامل تولید نشان داد که در واحدهای شیری صنعتی تنها متغیر مدت فعالیت واحد معنی‌دار شده و در واحدهای گوشتی صنعتی متغیرهای تحصیلات دامدار و تلفات معنی‌دار شده است.

طبقه‌بندی JEL: D24, Q12

کلیدواژه‌گان: بهره‌وری کل، عوامل تولید، شاخص ترنکوئیست - تیل، دامداری صنعتی، شهرستان نورآباد ممسنی

۱- به ترتیب دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری و پیام نور تهران شرق